

1973/4. - Ne zárják be a könyvtárat! — tiltakozott Mocsár Gábor a Kritika 73/1. számában.

Nekem is van miért tiltakoznom. Ezúttal sajnos hiába. A Soproni Textilüzemek Ady Endre Kultúrházát már bezárták, no nem teljesen, csupán a kulturálódni vágyók számára szűnt meg létezni.

Veszteséges volt, így érthető — mondják a jól értesültek. Egyébként árulták is a kultúra házát, de nem akadt vevőre, nem kelt el hárommillióért.

Tényleg raktár lett a kultúrházból? - kérdeztem reménykedő hitetlenkedéssel a helyszínen.

Láthatja, nem raktár, hanem hivatal.

Beszélgésünk közben szép sorjában kiderült, hogy a szőnyeggyáriak miként teszik gazdaságossá az épületet: ide költözött a könyvelőség, a presszó részben szőnyegüzlet fog nyílni, s a több száz személyes előadóteremben mégiscsak raktár lesz. Az erkélyt, azt nehéz lesz hasznossá tenni.

Ez a kultúrház is akkortájt épült, amikor a munka rohammunka volt, de célul tűztük ki a széles néptömegek kulturális felemelését. A rohammunkába egy kis hiba csúszott, a földem leszakadt, tán haláleset is volt.

Fölépülte után, két évtizedig, a város egyik kulturális centruma volt. A régi szép időkben filmklub, modellezőszakkör, fotóklub működött, ismeretterjesztő előadások hangzottak el, s persze nem maradhattak el a táncestek sem. Fénykorát a Liszt Ferenc Művelődési Ház átépítésekor élte. Ekkor minden rendezvény itt zajlott le, sőt szolgált a város ideiglenes filmszínházaként is.

Nem irigylem a gyártól irodái zsúfoltságának csökkentését, raktárgondjainak enyhítését, de ne felejtjük el, hogy az ötvenes évek legelején ezt az objektumot kulturális célra építették, közös pénzből. Persze azóta nagyot változott a közgazdasági környezet. Eladó volt a kultúrház, és nem akadt vállalkozó szellemű lokálpatrióta, aki vett volna magának egy kultúrházat. De vajon mi az elfogadható magyarázat arra, hogy miért voltak tartózkodók a városi intézmények, szervezetek? Senki nem tudta rendezvénnyel, szellemmel megtölteni, s a legfőbb érv, gazdaságossá tenni. A negyvenhétezres városban soknak bizonyult két, viszonylag nagy befogadóképességű kultúrház. (Befejezéshez közeleg a város színházának átépítése, reméljük e nagy múltú kulturális intézmény szebb jövő elé néz.)

A kultúrházak szellemi és gazdasági üzemeltetésével nemcsak Sopronban van baj. Eszembe jut egy néhány év előtti 'Lukács-interjú a Kortársban. Az új gazdasági mechanizmusról és a kultúráról beszélt: „... a kultúra árujellegének tagadása mindig is uralkodó pártálláspont volt...” Még a kultúra házát sem tehetjük áruvá!

A kultúrházat néhol kultúrotthonnak hívják. Talán az is az egyik baj, hogy mostanában legtöbb kultúrházunk nem eléggé „otthon”. Figyelemmel kell kísérnünk a népművelők által feltárt problémákat, a felelősség mindannyiunké, hogy a helyzet javításán fáradozzunk!

Emlékszem a gyermekként megélt teherautós falujárásokra, az osztatlan iskolák termeire, melyek zsúfolásig megteltek nézőkkel.

Néhány évvel ezután épült a Sotex-kultúrház, s ma, küldetését korántsem befejezve, megszűnt működni. Helyi vereséggé értékelhetjük ezt, hiszen a széles néptömegek kulturális

felemelését még Sopronban sem fejeztük be. ZÉTÉNYI ZOLTÁN